

Lausunto

30.01.2026

Asia: VN/21770/2024

## **Lausuntopyyntö; Lainsäädäntöhanke ampuma-aselain muuttamiseksi**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **1. Selkeyttävätkö ehdotetut muutokset asealan elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta asetietojärjestelmään ja ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpitoa?**

Suomen Rauhanliitto kiittää siitä että siltä pyydetty lausuntoa aiheesta.

Rauhanliitto ei ota kantaa elinkeinonharjoittajien ilmoitusvelvollisuus asiaan.

Lausuntopyynnössä ei ole pyydetty, eikä ole kohtaa antaa, yleisiä huomioita, mutta lausumme kuitenkin Puolustusministeriön ja Poliisihallituksen välisestä toimivaltajaosta eräiden ampuma-aseiden ja niihin liittyvän valvonnan ja luvituksen osalta.

Rauhanliitto on kansalaisjärjestö joka seuraa aseisiin ja aseväkivaltaan liittyviä kysymyksiä niin Suomessa kuin kansainvälisesti. Nk siviiliaseilla, aseilla siviilien hallussa tai joita myydään siviileille, ja niiden leviämisellä "vääriin" käsiin on kytköksiä monissa maissa isosti myös huume ja jengirikollisuuteen ja muuhun väkivaltaan, ehkä tulevana vuosina myös kasvavasti poliittisen väkivaltaan. Laillisia aseita siirtyy laittomille markkinoille eri reittejä. Siksikin kaiken asekaupan ja sen valvontaan, lupiin ja siihen liittyvän viranomaistoiminnan ja päätöksenteon suhteen pitäisi olla mahdollisimman pitkälle viety avoimuus ja mahdollisuus tehdä ulkopuolista arviointia sen toimivuudesta ja taustalla olevasta viranomais-politiikasta joka taas mahdollista siitä käytävän faktapohjaisen kansalaiskeskustelun.

Rauhanliitto on vuosien ajan todennut käytännössä, että kun on kyse rekisterin ylläpidosta ja viranomaistoiminnan avoimuudesta - siis että media ja kansalaisyhteiskunta voi saada vastuuviranomaiselta tietoa ja tilastoa myönnettyistä luvista, kenelle ja minne aseita kaupataan on poliisihallituksella selvästi ollut resurssipulaa hoitaa näitä. Puolustusministeriöllä ja poliisihallituksella näyttäisi olevan erilaiset avoimuus-käytännöt.

Poliisihallitus olisi nyt esitetyn mukaan EU:n uuden ampuma-aseasetuksen 2025/41 soveltamisalaan kuuluvissa asioissa toimivaltainen lupa- ja valvontaviranomainen.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan Poliisihallitukselle oikeutta myöntää ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden kaupallisia vientilupia kun esitetään muutosta joka mahdollistaisi EU:n puolustustavikeluettelossa luokkaan 1 ja samanaikaisesti asedirektiivin C-luokkaan kuuluvien ampuma-aseiden viennin luvittamisen siirtämistä jatkossa puolustusministeriötä Poliisihallitukselle.( C-luokkaan kuuluvia tarkkuuskiväärit) ja myös 1 luokkaan ja samanaikaisesti B-luokkaan kuuluvien ampuma-aseiden luvituksen siirtämisen puolustusministeriöltä Poliisihallitukselle silloin, kun tuotteiden loppukäyttäjä ei ole toisen valtion asevoimat, poliisi tai muu viranomainen.

Rauhanliiton mielestä Puolustusministeriön onkin aina käsiteltävä vienti lupahakemukset silloin kun vastaanottajana on viranomainen. Rauhanliitto ymmärtää, että selkeä toimivallanjako eri viranomaisten työnajon suhteen on tarpeen tehdä ja että halutaan erottaa kaupalliset ei-viranomaisille tapahtuvan aseviennin luvat erilleen sotilaallisesta maiden armeijoille, ja turvallisuusviranomaisille, suunnatusta. Samalla Rauhanliitto on huolissaan merkitseekö uusien asetyyppien vienti/ siirrolupakäsittely siirtäminen Poliisihallitukselle, että jatkossa olisi yhä vaikeampi saada todellista merkityksellistä tietoa Suomesta vietävistä aseista ja ammuksista ja asevirroista? Tämä olisi jotenkin ratkaistava kun käsitellään toimivallan jakoa koskevat muutoksia lopullisesti puolustustarvikkeiden viennistä annettua lakia muutettaessa, ja Rauhanliiton mielestä avoimuuden , ei lisätyn salailun, hyväksi.

Rauhanliitto kiinnittää huomiota myös siihen, että perusteluissa todetaan että lupaviranomainen vaan "voisi" vaatia kaupallisen vientiluvan osalta esitettäväksi loppukäyttäjätodistuksen tai muun luotettavan selvityksen siitä, ettei luvan antamiselle ole estettä. Mutta , että vaatimuksen asettaminen olisi harkinnanvaraista, koska kaupallisen vientiluvan voivat saada vain ase-elinkeinonharjoittajat, jotka ovat jo muutenkin viranomaisvalvonnan piirissä. Rauhanliitto ei ole vakuuttunut että se että toimija on viranomaisvalvonnan piirissä kaupallisena toimijana, tarkoittaa sitä että ase-kauppiaalla elinkeinoharjoittajalla ilman loppukäyttäjän selvittämisen sitovampaa velvollisuutta olisi ymmärrystä vastuistaan selvittää kuka ja minne aseet lopulta päätyvät. Vastuuketju selvittää loppukäyttäjä on kuitenkin hyvin olennainen osa asevalvontaa ja kansainvälisesti pienaseiden leviämisen estämistä.

Siksikin rauhanliiton mielestä on ehdottoman tärkeää ja hyvä , että kaupallisen kauttakuljetusluvan, kaupallisen vientiluvankin osalta lupaviranomaisen on, jos lupa-asian käsittely sitä edellyttää, selvitettävä ulkoministeriöltä, ettei luvan antamiselle ole ulko- ja turvallisuuspoliittista estettä.

## **2. Mahdollistavatko ehdotetut deaktivoituja ja pysyvästi ampumakelvottomaksi tehtyjä ampuma-aseita koskevat muutokset näiden tarkoituksenmukaisen säilyttämisen?**

Suomen Rauhanliiton mielestä on hyvä että EU vaatimusten mukaan ampuma-asetlain soveltamisalaan lisätään deaktivoidut ampuma-aseet. Deaktivointisääntöihin poikkeus kranaatinheittimen, singon, tai takaaladattavan tykin osalta, mikäli valmistus olisi alkanut ennen vuotta 1946 sis vanhojen historiallisten aseiden osalta lienee käytännöllisesti tarpeellinen.

Lodenius Laura  
Suomen Rauhanliitto - Finlands Fredsförbund